

הפתרונות העיקריים למצוות השמיטה בימינו

הפתרון	היתר מכירה	אוצר בית דין	יבוא נוכרי
הרב	הרב קוק	החזון איש	הרב אלישיב
נותן תעודת הכשרות	הרבנות המקומית של כל עיר	אוצר הארץ ¹	בד"ץ - העדה החרדית
מטרת הפתרון	פתרון לחקלאים ולחקלאות בא"י ולכלל ישראל כדי שהחקלאים והחקלאות בא"י לא יתמוטטו.	פתרון לחקלאים דתיים ולצרכנים דתיים שרוצים לשמור את מצוות השמיטה	פתרון לצרכן החרדי שאינו רוצה ליכנס לשום בעיה הלכתית בנושא השמיטה
הפיתרון	א. מסתמכים על השיטה שמצוות שמיטה בזמן הזה מדרבנן. ב. מוכרים את הקרקע החקלאית לנוכרי (שאינו עובד ע"ז), המכירה מתבצעת ע"י הרבנות הראשית. ג. החקלאים מעבדים את השדות שנמכרו, ועושים בהם מלאכות דרבנן, או מלאכות דאורייתא ע"י פועלים נוכרים. ד. מסתמכים על פסק הבית יוסף שפירות וירקות שגדלו על אדמת נוכרי, אין בהם קדושה שביעית ולא איסור ספיחין. ה. מכיוון שלפירות ולירקות אין קדושה אין צורך להפקיר את השדות, ומותר למכור ולסחור בהם באופן הרגיל.	א. החקלאים מפקירים את שדותיהם כדין התורה. ב. האיסור שלא לקצור כדרך הקוצרים אינו חל על הקוצר בשליחות בית הדין, ולכן מותר לקצור ולסחור בכמויות גדולות כדרך הקוצרים. ג. בית הדין ממנה את בעלי השדות כשליחים מטעמו שיקצרו וישווקו את הפירות והירקות. ד. בעלי השדות מקבלים כסף עבור העבודה ולא עבור הפירות, דבר המאפשר להם להתפרנס בשנת השמיטה. ה. כל דיני קדושת פירות שביעית חלים על הפירות והירקות, והצרכנים צריכים לשמור על קדושת הפירות.	א. יבוא פירות וירקות מחו"ל (אין בהם קדושת שביעית). ב. אין קדושה בפירות מחו"ל ולכן הסוחרים משווקים אותם כרגיל, והצרכנים קונים ומשתמשים באופן רגיל. ג. קניית תוצרת חקלאית מערבים בא"י (מעזה, מיו"ש מהמשולש, וכד'). לפי החומרה של ה"חזון איש" יש לתוצרת החקלאית הערבית דיני קדושת פירות שביעית. ולכן הסוחר והצרכן החרדי נדרש להקפיד על דיני קדושת פירות שביעית כדי לצאת ידי חובה לפי השיטה המחמירה.
מי משתמש בפתרון?	רוב החקלאים והצרכנים במדינת ישראל.	חקלאים וצרכנים, שאינם רוצים להשתמש ב"היתר המכירה" ואינם רוצה לפגוע בחקלאות בא"י.	אנשים המעוניינים לשמור על כל החומרות בעניין השמיטה.
החסרונות	א. הפתרון מבטל את מצוות השמיטה. (הערמה) ב. יתכן ועוברים אל איסור "לא תחנם" ג. אידיאולוגית: אין להעביר בעלות של א"י למוסלמים	א. הפתרון אינו נותן מענה לכל החקלאות בארץ ישראל. ב. הפתרון לא מאפשר לחרוש, לזרוע, לזמור, ולטעת בשנת השמיטה.	א. פתרון שפוגע בחקלאים ובחקלאות בא"י. ב. פתרון המחליש את האחיזה היהודית בא"י, ומחזק את ידיהם של אויבי ישראל. ג. מחירי הפירות והירקות המיובאים יקרים, דבר שהוא הפוך מכוונת התורה שבשנה השביעית: "ואכלו אביוני עמך"².
היתרונות	א. פתרון ממלכתי לכלל החקלאים והצרכנים. ב. יש הטוענים שהפתרון של "אוצר בית דין" הוא גם כן סוג של "ההערמה"³. ג. אם יישמו את שני הפתרונות האחרים באופן מוחלט על כלל החקלאים והצרכנים החקלאות בא"י תתמוטט. וקרקעות חקלאיות יתפסו על ידי ערבים, ולא יוחזרו לאחר שנת השמיטה. ד. מחירי הפירות והירקות נשארים זולים.	א. אין משתמשים ב"היתר המכירה" (שלדעתם נראית כ"הערמה") וע"י "אוצר בית דין" מצוות השמיטה נשמרת באופן קרוב כדין התורה. ב. מקיימים מצווה של אכילת פירות שביעית (ע"פ הרמב"ן) ג. החקלאי הדתי לא מתמוטט מבחינה כלכלית. ד. מחירי הפירות והירקות נשארים סבירים.	הצרכן החרדי לא נכשל בשום הלכה מהלכות שמיטה ⁴ .

¹ א. פתרונות נוספים ש"אוצר הארץ" עושה בהם שימוש חוץ מ"אוצר בית דין": מצע מנותק בתוך חממה - "מבנה"; פירות וירקות של השנה השישית שהיו בקירור; גידולים מאזורים שאין בהם קדושת א"י, כמו הערבה.

ב. לא רק חנויות של "אוצר הארץ" משתמשות בפתרון של "אוצר בית דין" ישנן חנויות נוספות המשתייכים למגזרים שונים שגם הם מציעים למכירה פירות וירקות ע"י "אוצר בית דין": קוממיות, חפץ חיים ועוד.

² לפי דו"ח מבקר המדינה 59 ב' משנת 2009: בסקר מחירים שנערך עבור משרד מבקר המדינה נמצא כי מחירי התוצרת המהדרין גבוהים בכ-66% במומוצע ממחירי אותה תוצרת הנמכרת לפי היתר מכירה, כאשר פער המחירים בין המוצרים הגיע לעיתים עד ל-176%.

³ הרב יהושע בן מאיר, אוצר בית דין או היתר מכירה, פרקים יא-יב מתוך הספר "היתר מכירה או אוצר בית דין" <http://www.daat.ac.il/daat/shmita/mamarim/otsar.htm>

⁴ הצרכן מתחמק ככל יכולתו מאיסורי שמיטה, אבל למעשה אין אפשרות זאת, ובעיות שונות נותרו ללא פתרון. למשל: פירות מתוצרת חקלאית ערבית בא"י יש בהם קדושה: פירות שביעית שנמכרו בכסף, הכסף נקדש בקדושת שביעית וצריך לקנות בו פירות שאין בהן קדושה ולאכול אותן בקדושה. גם החלפת כסף מוסיפה קדושה, כי גם המחליף וגם המוחלף מתקדשים. בפועל כל הכסף שבשוק קדוש בקדושת שביעית, אך לבעיה זו אין פתרון.